

EU ontdekt waarheid als een koe: vlees is ook waardevol eten

Posted on 11 juli 2026 by Arnout Jaspers

Terwijl vegetarisch links zich hier rijk rekent met dit D66-kabinet en hun veeteeltschaamte-beleid, komen uit Brussel ineens heel andere geluiden:

‘Veeteelt is een strategisch onderdeel van Europa’s voedselsysteem, economie en plattelandsgemeenschappen. Het levert voedsel van hoge kwaliteit, genereert miljoenen banen, onderhoudt landschappen, draagt bij aan de biodiversiteit en ondersteunt de levensvatbaarheid van het platteland in de hele Europese Unie.’

Zo hoort u het eens van een ander, namelijk EU-Landbouwcommissaris Christophe Hansen. 7 Juli presenteerde die namens de Europese Commissie de EU Veeteelt Strategie. Het is altijd interessant om vanuit de grote buitenwereld mee te kijken naar hete hangijzers in Nederland, in dit geval dus de stikstofbelasting van de natuur door de veeteelt.

Stikstofprobleem komt niet voor in Strategie

Wat vindt de omvangrijke en zeer gedetailleerde Strategie van dit probleem en welke oplossingsrichting beveelt het aan? U had het misschien al geraden: dat hele probleem komt in deze Strategie niet voor. Nederland wordt niet één keer expliciet genoemd, stikstof twee keer. De eerste keer als tot niets verplichtende opmerking: 'De efficiency van stikstofgebruik in voedsel en bio-economie systemen, waaronder door efficiënt kunstmestgebruik, beschermt water en bodems terwijl het kosten bespaart.'

Een waarheid als een koe, om in stijl te blijven, maar je kunt onmogelijk beweren dat hier een enorme urgentie vanuit gaat. Misschien spat die er in de tweede vermelding van stikstof vanaf? 'In de EU produceerde de veeteelt jaarlijks meer dan 1,4 miljard ton mest in de periode 2016-2019. Hoewel samenhangend met stikstofvervuiling in sommige regio's, kan mest dankzij innovatie ook een kans bieden.' Waarna de Commissie een uitbreiding van het gebruik van RENURE aankondigt. Dit is een soort droge 'bio-kunstmest', gemaakt uit mest, die als vervanger van kunstmest gebruikt kan worden.

Voor de Commissie is mest geen milieuprobleem maar een verdelingsopgave: 'De sleutel is een betere ruimtelijke balans en het mogelijk maken van nutriënten transfer van surplus- naar tekort-regio's, zowel om het gebruik te optimaliseren als lokale druk op het milieu te reduceren.' De Commissie pleit dus voor een Spreidingswet voor mest, die 'EU-breed' moet worden toegepast.

Vergelijk dat met de agressieve retoriek van vegetarisch links, volgens welke Nederland de gierput van Europa is, waar we met zijn allen dreigen te verzuipen in de stront die al die asociale veeboeren hier over de schutting gooien.

Jaimi van Essen wil geen export van mest

In feite produceert de Nederlandse veeteelt slechts iets meer dan 5 procent van alle mest in de EU, en het exporteert al 3,4 miljoen ton mest per jaar naar onze buurlanden. Niet om het daar 'over de schutting te gooien', maar omdat de landbouw aldaar behoefte heeft aan mest. Zeker nu kunstmest veel duurder geworden is, zou de export naar landen in Oost-Europa, die nu nog weinig voorstelt, makkelijk uit te breiden zijn, mits bureaucratische hinderpalen worden

weggenomen. Ook wat dat betreft belooft deze Veeteelt Strategie beterschap.

Ondertussen in Nederland: elke week komt vanuit Rome een trein vol afval aan bij de Amsterdamse vuilverbranding, maar export van mest naar Polen of Roemenïe is zogenaamd niet haalbaar. Het wordt nog veel erger als landbouwminister Jaimi van Essen zijn zin krijgt. In zijn plan om de Nederlandse boeren een toekomst te geven, mag mest niet verder dan 25 kilometer van de bron (dat wil zeggen: het achterwerk van de koe) verplaatst worden.

Deze willekeurige grens, die hij nergens onderbouwt, lijkt expliciet ingesteld om het Nederlandse mestoverschot onoplosbaar te maken. Want dan kan vegetarisch links nog harder kan roepen dat er echt geen andere oplossing is dan de veeteelt te decimeren. Immers, met die grens zal de export van mest naar vrijwel 0 dalen, terwijl die juist bevorderd zou moeten worden, zowel in het belang van Nederland als van de rest van Europa.

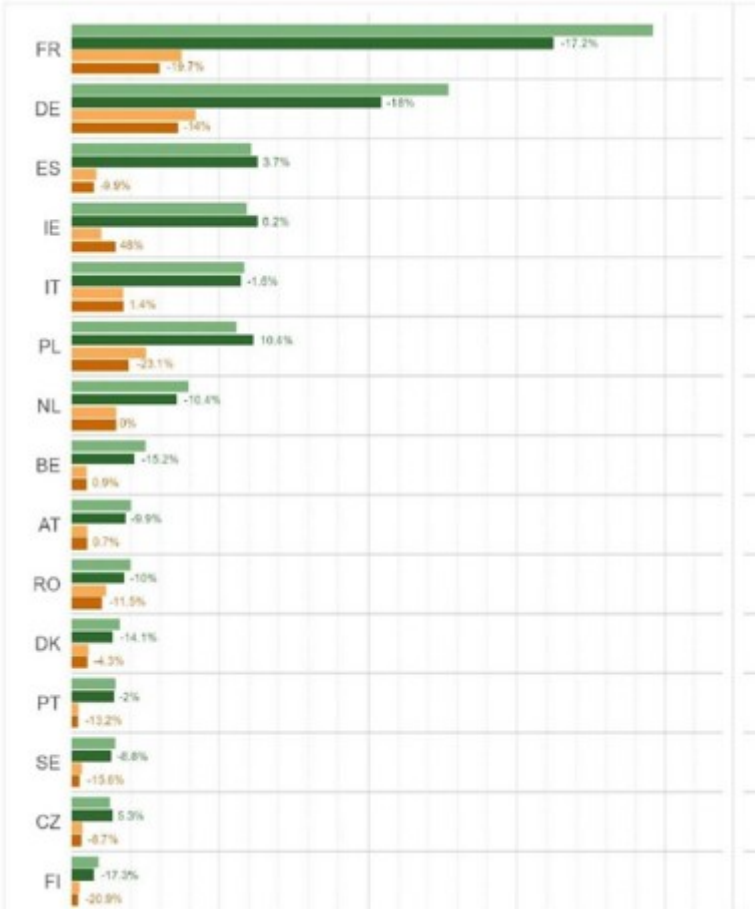

Nederland is niet de megastal en gierput van Europa. Omvang van de Nederlandse

veestapel ten opzichte van andere EU-landen. Groene balkjes: alle vee. Oranje balkjes: melkvee. Lichte tinten: omvang in 2010. Donkere tinten: omvang in 2025.

Bron: European Commission, Analytical brief on the EU bovine sector and grass-based ruminant livestock farms.

Krimpfilosofie is verlaten

Toen Frans Timmermans' Green Deal nog het evangelie was in Brussel, stelde dat voor de periode tot 2050 harde eisen: de helft minder gebruik van kunstmest en pesticiden en het bevoordelen van 'biologische' of 'organische' landbouw, waarbij het aanzienlijke verlies aan voedselproductie in de EU voor lief genomen werd. Over die krimp-filosofie horen we in deze Strategie niets meer; integendeel, die constateert met trots dat de veeteelt in de EU 400 miljard euro per jaar omzet, 7 miljoen banen in stand houdt en een netto export-overschot van 37 miljard euro heeft.

Voor de nabije toekomst kijkt de Veeteelt Strategie met name naar Oost-Europa, waar grote stukken landbouwgrond van matige kwaliteit liggen te verpieteren, die met meer veeteelt productief te maken zijn. Aan 'organische' landbouw worden slechts wat vrijblijvende schouderklopjes uitgedeeld, met her en der een stimuleringsregelingetje.

Harde realiteit

Waarom is de Europese Commissie van haar groene kansel afgestapt? Omdat de realiteit hard binnen kwam vallen met Poetins invasie van Oekraïne. Een hele generatie politici die is opgegroeid in weelde en veiligheid, begint te beseffen dat basisvoorzieningen als voldoende olie, aardgas, kunstmest en voedsel misschien toch wat minder vanzelfsprekend zijn dan ze stilzwijgend hadden aangenomen.

'Voedselzekerheid' en een 'weerbaar voedselsysteem' zijn daarom de nieuwe buzz-words in Brussel. Het is zelfs een van de zeven 'weerbaarheidscriteria' van de Navo om met succes Poetin en andere potentaten te weerstaan.

Prietpraat

In Den Haag heeft men altijd een goed oor voor wat er rondzingt in Brussel, dus heeft LVVN-staatssecretaris Sylvio Erkens afgelopen week zijn 'Aankondiging Strategische Agenda Voedselzekerheid' naar de Tweede Kamer gestuurd.

Dit is nog maar de *aankondiging* dat er een Voedselzekerheidsagenda aan komt, maar moeten we daarom milder oordelen over deze tien pagina's met totale bestuursprietpraat waarin geen enkele concrete maatregel te vinden is? Een voorbeeldje uit vele: er zal, uiteraard na uitvoerig overleg met alle *stakeholders*, een 'sectorale weerbaarheidsagenda' worden opgesteld, met andere woorden: er zal vooral weer heel veel vergaderd worden. We hadden die Aankondiging dus kunnen negeren, ware het niet dat er toch twee interessante zaken uit te lichten zijn.

Ten eerste valt op hoe Erkens meermaals claimt, dat het stikstofpakket van LVVN-minister Van Essen twee vliegen in één klap slaat: het lost niet alleen het stikstofprobleem op, maar maakt de hele landbouw ook weerbaarder tegen externe dreigingen. Dit is schaamteloos in je eigen straatje praten: het pakket van Van Essen gaat het productievermogen van de landbouw drastisch reduceren en maakt Nederland dus minder zelfvoorzienend qua voedsel. Maar volgens Erkens bevordert dit de voedselzekerheid.

Voedselzekerheid op planeet D66

Ten tweede noemt Erkens een paar interessante cijfers: de agrarische sector importeert jaarlijks voor zo'n 95 miljard euro aan spullen, en exporteert voor bijna 140 miljard euro. Alleen al de exportwaarde van onze landbouw omvat dus 12 procent van het Nederlandse BBP. Met alle binnenlandse activiteiten erbij is het zeker meer dan 12 procent, minstens 15 procent. Toch zien we in de media telkens opduiken, dat de landbouw maar goed is voor 3 à 4 procent van ons BBP – met als boodschap: die landbouw kan best weg.

De repliek van vegetarisch links zal wel zijn: dat is export, en export van landbouwproducten is Slecht. Want landbouw moet 'grondgebonden' zijn. Net als die mest van Van Essen, mogen vlees, melk en aardappelen niet meer dan een paar kilometer van de bron worden opgegeten, een mythisch geloof dat zeventig jaar

Europese integratie en modernisering van de landbouw wil terugdraaien.

Dat is voedselzekerheid op planeet D66.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*